

Nr 253

Av herr **Hansson** i Skegrie m. fl., i *anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti.*

Under nionde huvudtiteln punkt 19: Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti förklarar sig departementschefen icke beredd att biträda förslag från lantbruksstyrelsen om vissa ändringar i kungörelserna *dels* av den 7 maj 1954 (nr 311) om statlig garanti för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål och *dels* av den 3 juni 1955 (nr 354) angående statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering. I sammanhanget anmäler departementschefen, att han inom kort avser att till Kungl. Maj:t återkomma till spørsmålet om den allsidiga utredning rörande trädgårdsnäringens problem, varom 1957 års riksdag hemställt. Enligt vår mening är emellertid de av lantbruksstyrelsen föreslagna ändringarna av sådan art, att de bör kunna bli föremål för beslut utan föregående utredningsbehandling. Dessutom är det praktiska syftet med ändringarna av hög angelägenhetsgrad.

Förslaget från lantbruksstyrelsen beträffande statlig garanti för uppförande av lagerhus etc. avser sådan utvidgning av bestämmelserna, att kreditgarantier kan lämnas jämväl till den speciella typ av uppsamlings-, lager- och utbudscentraler, som inom vissa produktionsområden synes vara den lämpligaste för kollektivt marknadsförande av trädgårdsalster, nämligen auktionshallar, något som helt torde falla inom ramen för syftet med ifrågavarande statliga stödverksamhet. Att kungörelsen icke givits sådan utformning att den är tillämplig också för auktionshallar torde bero på att auktionssystemet med dess behov av speciella lagerutrymmen blivit aktuellt först under de allra senaste åren. Det är sålunda närmast en fråga om att anpassa stödverksamheten efter utvecklingens krav, m. a. o. en ändring av i huvudsak formell art. Då behovet av en effektiv distributionsapparat på trädgårdsområdet omvitnats av olika statliga utredningar, senast av 1948 års småbruksutredning och 1951 års trädgårdsutredning, synes det vara överflödigt att göra den av lantbruksstyrelsen föreslagna utvidgningen, som syftar till att främja tillkomsten av en rationell utbudsorganisation i odlarnas regi, beroende av nya utredningsöverbäganden. Risk föreligger dessutom att ett dylikt dröjsmål blir ett allvarligt hinder för det pågående organisationsarbetet i Skåne, som f. ö. torde vara det enda produktionsområde i vårt land där auktionshallar kan komma till användning.

Lantbruksstyrelsen har också föreslagit, att lånegarantiramén ökas från 4 miljoner kronor under löpande budgetår till 6 miljoner under nästkom-

mande. Med hänsyn till de många angelägna anläggningsprojekteringar, som redan är kända, och till de ökade anspråk, som kan komma att ställas genom stödverksamhetens utsträckande också till auktionshallar, vore en höjning synnerligen önskvärd. Men det går å andra sidan inte att bortse från de allmänna kreditpolitiska skäl, varmed departementschefen motiverat sitt förslag om oförändrad garantiram. Det synes oss därför nödvändigt att för kommande budgetår bibehålla nuvarande lånegarantiram även vid den vidgning av stödverksamhetens tillämpningsområde, som förordats i det föregående. Denna utvidgning torde icke för budgetåret 1958/59 innebära nämnvärd belastning på ifrågavarande lånegaranti. Under därpå följande budgetår torde en utökning av kreditgarantien bli nödvändig.

Vad beträffar lantbruksstyrelsens förslag om ändring av kungörelsen angående statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering avser det en anpassning av bestämmelserna till de principer, som gäller för motsvarande stödverksamhet på jordbrukets område. Likartade bestämmelser föreligger när det gäller statsbidrag till rationaliseringsåtgärder; ägare och brukare av trädgårdsföretag med högst en årsanställd arbetare samt jordbruksföretag om högst 20 ha åker kan sålunda komma i åtnjutande av bidrag. Dessa övre gränser för den socialt motiverade stödverksamheten torde också representera ganska likvärdiga ekonomiska enheter bland jordbruks- och trädgårdsföretagen. Däremot har stödformen lånegarantier givits väsentligt annorlunda tillämpningsföreskrifter på trädgårdsområdet än vad fallet är för jordbruket. Enligt kungörelsen 1948: 342 om statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. kan sålunda lånegarantier för inre rationalisering utlämnas till envar ägare eller brukare av jordbruksfastighet utan storleksbegränsning, under det att motsvarande kungörelse på trädgårdsområdet begränsar även utlämnande av lånegarantier till de utpräglade småföretag, som kan erhålla statliga bidrag.

Något sakligt motiv för bibehållande av så olika behandling av två närbesläktade näringar kan inte gärna förebäras. Grundtemat i den proposition, på vilken 1955 års riksdag byggde sitt beslut om statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering, var också, att stödet till trädgårdsnäringen borde »utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de för jordbruket gällande bestämmelserna». Att storleksspärr infördes också för utlämnande av lånegarantier synes ha varit betingat av osäkerhet inför vilken omfattning stödverksamheten skulle komma att få.

Erfarenheterna hittills ger klart besked om att stödprogrammet blev allt för snävt tilltaget. På grund av de starkt begränsande bestämmelserna för beviljande av lånegarantier har, som framgår av lantbruksstyrelsens redovisningar de båda senaste åren, endast en förhållandevis ringa del av garantiramen kunnat tagas i anspråk. Inför detta faktum och med hänsyn till de stora behov av ekonomiska möjligheter att investera i olika rationaliseringsåtgärder, som i ökande omfattning gör sig gällande främst bland medelstora trädgårdsföretag, bör ett slopande av storleksspärren ske i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag. Detta kan också genomföras med bibehållande

av nuvarande garantiram — 2 miljoner kronor — och utan att de mindre företagens berättigade anspråk på förtursrätt till kreditstödet trädes för när, enär lantbruksstyrelsen centralt fattar beslut i samtliga låneärenden.

Departementschefen har i statsverkspropositionen icke tagit ställning till lantbruksstyrelsens förslag i förevarande anläggning utan nöjt sig med att hänvisa till den av riksdagen begärda utredningen om trädgårdsnäringens problem. Många starkt vägande skäl talar emellertid för att en justering av bestämmelserna för utlämnande av lånegarantier till rationaliseringsåtgärder inom trädgårdsföretag sker oberoende av en kommande allmän utredning. Bifall till förslaget innebär ju endast att tillämpningsföreskrifterna på trädgårdsområdet bringas i överensstämmelse med de för jordbruket gällande bestämmelserna, en utvecklingslinje som helt överensstämmer med de grundregler för rationaliseringstödet till trädgårdsnäringen som riksdagen uttalat sig för. Dessutom är det i och för sig synnerligen angeläget att med största skyndsamhet bereda den inhemska trädgårdsodlingen ökade möjligheter att effektivisera sin produktion och därigenom öka förutsättningarna att hävda sig i en alltmer ökande konkurrens med låglöneländernas exportutbud av trädgårdsalster. Inte minst de aktuella planerna på vidgad frihandel talar för att trädgårdsodlingen redan med ingången av nästa budgetår ställas i paritet med jordbruket när det gäller kreditstöd för att förbättra driftsbetingelserna.

Med hänvisning till vad som anförts ovan hemställas,

att riksdagen måtte besluta

att statlig garanti för lån för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål jämväl får utlämnas för lokaler för tillfällig förvaring och auktionsförsäljning av samtliga slag av trädgårdsprodukter, som kan marknadsföras på angivet sätt;

att statlig garanti för lån till trädgårdsnäringens rationalisering får, i överensstämmelse med gällande regler för motsvarande stödverksamhet på jordbrukets område, utlämnas till ägare och brukare av alla trädgårdsföretag oavsett storleksordning; samt

att hos Kungl. Maj:t hemställa om erforderliga ändringar av kungörelserna.

Stockholm den 25 jan. 1958

Nils G. Hansson

i Skegrie

Fritz Börjesson

C. O. Carlsson

Axel Rubbestad

i Bakeröd

Harald Larsson

John Eriksson

Nils Persson

i Hedenäset

i Bäckmora

i Svensköp